

аспірант кафедри англійської
філології та перекладу
імені Д.І. Квеселевича
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

ЗАПИТ І РОЗ'ЯСНЕННЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ ТЕОРІЇ ДИСКУРСИВНИХ АКТИВ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПРОЗИ)

Статтю присвячено висвітленню комунікативно-дискурсивних аспектів висловлень персонажів сучасної англійської прози у міжгендерному спілкуванні, що зумовлює її актуальність, оскільки вивчення особливостей міжособистісної взаємодії становить один із найважливіших напрямів сучасної дискурсивної парадигми [1; 2, с. 7]. Матеріалом для статті слугували міжгендерні діалоги, відібрані методом суцільної вибірки з англійських романів другої половини ХХ та початку ХХІ століть.

Сьогодні вивчення комунікативної поведінки мовця ґрунтується на виокремленні одиниці дослідження, якою протягом тривалого часу був мовленнєвий акт, який розглядався як загальноприйнята елементарна одиниця мовленнєвої діяльності [3, с. 193; 4, с. 558–561; 5, с. 311–391; 6; 7; 8]. Однак в останні десятиліття неодноразово висловлювалася думка, згідно з якою розроблена класифікація мовленнєвих актів неспроможна проаналізувати й належним чином пояснити всі факти живого людського мовлення, яке перебуває у постійному розвитку [9, с. 132; 1, с. 64, 69].

Бурхливий розвиток дискурсології вивів у коло дослідження нові прагматичні чинники вивчення мовлення, зокрема чинник інтерактивності – залученості як адресата, так і адресанта у дискурс, тому цей чинник став базою до виокремлення й обґрунтування нової одиниці дискурсу – дискурсивного акту (надалі – ДА), що вперше з'являється у роботах Г. Стіна як базова одиниця діалогічного дискурсу, яку відрізняє від мовленнєвого акту комунікативна взаємодія обох учасників мовленнєвої інтеракції. Підкреслюється, що ДА є базовою комунікативною одиницею, яка може збігатися за обсягом і формою з мовленнєвим актом (надалі – МА), а може становити ланцюжок МА, глибших за змістом порівняно з окремим МА; крім того, ДА відрізняється від МА особливостями ціленастанови. Основною функцією базових ДА вважається полегшення для адресата реконструкції того, що мовець говорить, імплікує та робить протягом мовленнєвої дії слухання, читання або інтеракції [10, с. 15–16; 11]. Використання цієї одиниці дискурсу знаходимо також у статтях зарубіжних і вітчизняних науковців: Е. Руле [12, с. 320], Ж. Гаррідо [13], Р. Тройера [14, с. 303–331], В. Кашкіна [15], Л. Бронник [16, с. 11–14], Л. Науменко [17], однак названі дослідники не пропонують теоретичного обґрунтування поняття ДА або класифікації різних типів ДА, наголошуючи на чинникові взаємодії комунікантів як на особливо важливому.

У сучасній вітчизняній лінгвістиці ДА розуміється як одиниця мовленнєвої взаємодії, що включена до інтеракції і становить ланцюжок МА, поєднаних спільною телеологічною настановою в єдиний мовленнєвий блок, у якому сходяться, перетинаються і взаємодіють різні ілокутивні сили з різними (первинними і вторинними) прагматичними значеннями [18]. Теорія ДА, яка перебуває на самому початку свого розвитку, дозволяє проводити прагматико-дискурсивний аналіз таких мовленнєвих дій, проаналізувати які в термінах теорії МА виявилось неможливим через їх смислову складність і відсутність збігу смислу окремої ілокуції зі змістом реального висловлення.

На сьогодні розроблена тільки одна розгорнута класифікація ДА, представлена вітчизняним науковцем А. Приходьком [19, с. 105–118]. Класифікацію створено згідно з таким алгоритмом: спосіб використання :: режим спілкування :: очікувані преференції для мовця й адресата :: способи вербалізації (пряма або непряма номінація). Дослідник розрізняє п'ять типів ДА, всередині яких виокремлено певну кількість видів ДА. Так, тип офферативів включає такі види ДА: прохання, вимогу, пропозицію, умовляння; до типу конформативних/нон-конформативних ДА належать такі види: згода, схвалення, похвала, незгода, відмова, несхвалення; тип каузативних ДА містить такі види: звинувачення, осуд, претензію, обурення, докір; до апологетивних ДА належать виправдання, вибачення, каяття, прощення; тип дидактичних ДА включає такі види: пораду, повчання, напоумлення, натяк. Названа теорія виявила свою доцільність і продуктивність у вітчизняних дослідженнях інших авторів, які у своїх роботах виокремили й проаналізували такі додаткові види конформативних ДА: підхоплення [20, с. 114–116] та ухильність [21, с. 128–130], розвиваючи таким чином теорію ДА.

Положення концепції про ДА як базові одиниці комунікації створюють підґрунтя цієї розвідки. Аналіз прагматичних і дискурсивно-смислових характеристик міжгендерних діалогів у сучасному англійському художньому дискурсі уможливив виокремлення ще двох видів ДА, які дотепер не отримали окремого вивчення. Перший із них називаємо *ДА запит*, який ми відносимо до типу офферативних ДА. За А. Приходьком, *офферативні ДА* – це мовленнєві дії, найчастіше ініціативного типу, використовувані мовцем у режимі кооперативного спілкування для мобілізації свого комунікативного партнера на певні дії на користь його самого або мовця. Прагматичною метою ДА запиту є запит інформації, який комбінується з вагомим модальним чинником – прагненням імперативно вплинути на співбесідника, непрямо експлікуючи прохання, вимогу або пропозицію. ДА запит є ініціальним ДА, в якому потреба в отриманні інформації органічно поєднана з потребою здійснити маніпуляцію

спонукального характеру над партнером-комунікантом. Особливості спонукального компонента прагматичних характеристик ДА запиту детерміновані дискурсом і ситуацією спілкування. Як правило, ДА запити збігаються за формою із МА-квеситивом, проте їхній смисл набагато ширший за смисл простого питання. Як відомо, квеситиви є мовленнєвими актами, спрямованими на одержання вербальної реакції адресата висловлювання, що містить інформацію, якої бракує адресанту. Квеситив свідчить про активізацію уваги до співрозмовника, залучення його до мовленнєвої діяльності і ставить у центр уваги комунікантів факт відсутності деякої інформації в адресанта [22, с. 92; 23, с. 17]. Як зазначено вище, цілеспрямованість ДА запиту набагато ширше ілюструє квеситива. За отриманими в ході аналізу даними ДА запит є гендерно релевантним: він більше притаманний мовленню персонажів-чоловіків, загалом не відзначаючись високою частотністю (4,4% усіх ДА в чоловічому персонажному мовленні та 2,9% у жіночому персонажному мовленні в аналізі міжгендерних діалогів, створених письменниками-чоловіками). Розглянемо приклади:

(1) (M) “*And so that we can get to be ... almost friends, I want to tell you who I am and what I’m interested in. Is that right?*”

Jessie blushed slightly. “Yes,” she said [24, с. 69].

У наведеному фрагменті ДА запит у мовленні персонажа-чоловіка виражає не стільки потребу в отриманні інформації або згоди, скільки прохання дозволу на продовження розмови, яка для М-учасника надзвичайно важлива, тому що співрозмовниця (яку він випадково зустрів за декілька годин до розмови) дуже йому сподобалась і він прагне зав’язати з нею стосунки.

Аналіз показує, що додаткові дискурсивні смисли у ДА запитах можуть бути достатньо різноманітними, як у наступному фрагменті діалогу між двома сусідами-землевласниками, який відбувається під час автомобільної поїздки:

(2) *He reached her side and smiled. “Ready, Vi?”*

“All set.”

“In that case, we’ll go...” And then, in mid-step, he stopped again. “Oh, God, I’ve just remembered. Virginia, did Edmund give you an envelope to give me? I called him last night. It’s rather urgent. Some document from the Forestry Commission?”

Violet was instantly suspicious. “You’re not going to start planting conifers, are you?” [25, с. 76–77].

У вищенаведеному прикладі перший ДА запит у мовленні персонажа-чоловіка (*Ready, Vi?*) має прагматичні характеристики, що наближують його до ДА пропозиції, а прагматичні риси другого ДА запиту у наступній репліці цього ж персонажа (*Virginia, did Edmund give you an envelope to give me? I called him last night. It’s rather urgent. Some document from the Forestry Commission?*) дуже близькі до настійного прохання. Відповідь жіночого персонажа (*You’re not going to start planting conifers, are you?*) також становить ДА запит, проте смисловий компонент незадоволення тут не викликає сумніву. Крім того, подібні приклади вказують на інші важливі характеристики ДА запиту: 1) можливість актуалізації як ініціального, так і реактивного типу; 2) переважну бенефактивність для мовця.

Доцільно відзначити, що вивчення ДА запитів показало чітку гендерну релевантність щодо статі автора дискурсу: письменниці значно частіше актуалізують цей вид ДА у міжгендерних діалогах (7,9% усіх виокремлених ДА у жіночому персонажному мовленні і 10,2% усіх виокремлених ДА у чоловічому персонажному мовленні).

Наступний вид ДА, що донині не був описаний, пропонуємо назвати ДА роз’яснення. **ДА роз’яснення** є здебільшого реактивним ДА кооперативного типу (відзначено також небагато ініціальних ДА роз’яснення), основною прагматичною функцією якого є надавання більшої кількості інформації стосовно предмета мовлення, що має форму ланцюжка послідовних пропозицій, кожна з яких несе часточку нової інформації. У смислово-аспекті такі пропозиції перебувають у логічних причинно-наслідкових зв’язках, або у зв’язках логічної послідовності фактів. ДА роз’яснення, як правило, створює преференції (бенефактив) для обох учасників комунікації. Наприклад, у дискурсі роману “The English Patient” (M. Ondaatje) знаходимо такий ДА роз’яснення в репліці чоловічого персонажа з діалогу між медсестрою Ханою і другом її батька Девідом Караваджо:

(3) [Hanna] “*I’m glad to see you, Caravaggio. No one else. Don’t say you have come here to try and persuade me to leave.*”

[David] “*I want to find a small bar with a Wurlitzer and drink without a fucking bomb going off. Listen to Frank Sinatra singing. We have to get some music,*” he says. “*Good for your patient.*” [26, с. 12].

Тут пропозиції перебувають у логічних причинно-наслідкових зв’язках, причому преференції у цій комунікації очевидно отримуються більшою мірою співрозмовницею чоловічого персонажа. У наведеному ДА роз’ясненні добре визначається непрямий сугестивний компонент – імпліцитна вказівка на те, як саме слід розуміти смисл роз’яснення та поділити погляд і преференції мовця. Наявність такого імпліцитного сугестивного компонента дозволяє віднести ДА роз’яснення до типу дидактичних ДА, всі види яких характеризуються саме наявністю сугестивного компонента як вказівки щодо можливих подальших дій мовця або (часто) співрозмовника. Телеологія дидактиків має бенефактивну основу, що передбачає зміну описуваного становища на краще; причому ступінь кооперативності і сугестивної сили дидактиків може бути різною [18]. Проаналізований нами матеріал міжгендерних діалогів показує, що ступінь сугестивності ДА роз’яснень є невеликою, найнижчою серед усіх видів дидактичних ДА, що пояснюється імпліцитним характером такої пропозиції щодо діяльності мовця або формування ставлення співрозмовника до неї.

Розглянемо приклади ДА роз'яснення з дискурсу, що створений письменницею-жінкою. Це фрагмент бесіди між двома молодими людьми, які кохають одне одного й мають намір одружитися, проте чоловік має аристократичне походження, а жінка народилась у простій родині, та ще й до того ж сирота:

(4) *"It seems we're going to have to stop seeing one another," she said.*

Rory's fork stopped half-way to his mouth. "I beg your pardon?"

"It seems we're going to have to stop seeing one another," she repeated.

Carefully he laid his fork down. Then wiped his mouth with a napkin. "The boyfriend?"

"No. Your mother."

He frowned. "I don't understand."

"That little chat we had after the first act tonight. It was to warn me off. She says I'm unsuitable and that you're to marry Elizabeth."

Rory laughed. "I wouldn't marry Elizabeth Stirling if she was the last woman on earth. She has bow legs and acne. And must be one of the stupid women ever born." [27, с. 231].

У фрагменті прагматичні характеристики ДА роз'яснення з репліки жіночого персонажа (*That little chat we had after the first act tonight. It was to warn me off. She says I'm unsuitable and that you're to marry Elizabeth*) ситуативно детерміновані й експлікуються попередньою реплікою співрозмовника *"I don't understand."* Реактивна репліка персонажа-чоловіка також становить ДА роз'яснення, однак цей ДА має комбіновану природу; тут риси ДА пояснення тісно переплітаються з рисами ДА несхвалення таким чином, що встановити домінування одного з цих двох видів ДА не уявляється можливим.

Уявляється важливим підкреслити гендерну релевантність ДА роз'яснення в аспекті його дискурсивної актуалізації залежно від статі письменника-автора дискурсу. Так, виявилось, що письменники-жінки демонструють більш частотне використання ДА роз'яснень узагалі, однак великої різниці між частотністю вказаних ДА у мовленні персонажів-жінок і персонажів-чоловіків відзначено не було: 8,0% усіх аналізованих ДА у персонажному мовленні жінок і 7,9% усіх аналізованих ДА у персонажному мовленні чоловіків.

Приклад (4) демонструє ще одну цікаву властивість ДА взагалі – можливість сполучення прагматичних характеристик ДА різних видів або типів у межах одного реально актуалізованого ДА. Згідно з даними нашого аналізу актуалізація ДА комбінованої прагматичної природи відзначається як у дискурсах, створених письменниками-чоловіками, так і в дискурсах, створених письменниками-жінками; переважання таких комбінованих ДА відзначено у репліках жіночих персонажів. Наприклад, ініціальний ДА роз'яснення/каяття у репліці жіночого персонажа з діалогу репортера Кітті Логан і її редактора Донала після скандального репортажу (з дискурсу роману *"One Hundred Names"* (С. Ahern)), де Кітті несправедливо звинуватила вчителя Коліна Мерфі у скоєнні ганебного вчинку:

[Kitty] *"We ruined Colin Maguire's life. We deserved to hear every single word they said in there. We shouldn't have made such an enormous mistake and now we have to take responsibility for our actions."*

[Donal] *"Our actions? No. Your actions. You ruined his life, I was just the idiot who assumed you had done your job properly and had actually done your research. I knew we never should have given you this story. Mark my words, the network will never hire you again, do you hear me, Kitty? You don't know the first thing about covering a bloody story," he yelled. [28, с. 6].*

У цьому прикладі репліка Кітті має комбіновані прагматичні характеристики: мовець кається у вчиненому, водночас пояснює свою позицію. Цей ДА роз'яснення/каяття не можна назвати бенефактивним, адже замість схвальної реакції Донала або пропозиції щодо поліпшення ситуації Кітті отримує різкий осуд; тобто аналізований ДА є чітко maleфактивним. Репліка Донала також репрезентує цікаві особливості актуалізації ДА роз'яснення у художньому дискурсі: здатність сполучатись із ДА іншої семантики і прагматичної спрямованості. Так, у репліці Донала спостерігаємо послідовність декількох ДА: ДА підхоплення (*Our actions?*), ДА незгода-звинувачення (*No. Your actions.*), ДА роз'яснення (*You ruined his life, I was just the idiot who assumed you had done your job properly and had actually done your research.*), ДА докір (*I knew we never should have given you this story*) та ДА осуд (*Mark my words, the network will never hire you again, do you hear me, Kitty? You don't know the first thing about covering a bloody story.*).

Можна відзначити, що ДА роз'яснення мають досить високу частотність в аналізованому матеріалі, доволі часто реалізуються у вигляді комбінованих ДА (приблизно 18% усіх актуалізацій ДА роз'яснення у нашій вибірці); сполучуваність із ДА іншої семантики і прагматичної спрямованості спостерігається не так часто (9%), проте такі випадки не є оказіональними.

Викладене вище дозволяє зробити такі висновки:

1) дослідження актуалізації ДА різних типів/видів у міжгендерних діалогах художнього дискурсу уможливило виокремлення двох видів ДА, які не були досліджені раніше; ДА запит, що належить до типу офферативних ДА, і ДА роз'яснення, який належить до типу дидактичних ДА. Таким чином, наявна класифікація ДА здобула подальший розвиток;

2) ДА запит є окремим видом ДА здебільшого (проте не виключно) ініціального типу, переважно бенефактивного для мовця, що належить до типу офферативів; основними прагматичними характеристиками названого виду ДА є відсутність збігу між поверхневою синтаксичною формою висловлення (збігається із МА квеситивом) і дискурсивним смислом, що може варіюватись у межах інших офферативних смислів;

3) актуалізація ДА запиту продемонструвала чітку гендерну релевантність стосовно гендерного чинника автора дискурсу; письменниці-жінки втричі частіше актуалізують цей вид ДА у мовленні своїх жіночих персонажів та вдвічі частіше – у мовленні своїх чоловічих персонажів;

4) ДА роз’яснення є окремим видом ДА ініціативно-реактивного типу, бенефактивним (частіше) або малефактивним за характером, які належать до типу ДА дидактиви. Характерними прагматико-дискурсивними рисами цього виду ДА є імпліцитна сугестивність стосовно подальших дій або оцінювання вчинків мовця, репрезентація у вигляді низки пропозицій інформування, які перебувають між собою у логічному причинно-наслідковому зв’язку або логічній послідовності, а також здатність створювати комбіновані ДА і сполучатись із ДА іншої прагматичної спрямованості;

5) відзначено гендерну релевантність щодо статі письменника актуалізації ДА роз’яснення: у дискурсах, створених жінками, частотність цього виду ДА у 1,5 рази вища в жіночому персонажному мовленні (порівняно з дискурсами, створеними чоловіками) і вдвічі вища у чоловічому персонажному мовленні.

Перспектива подальших досліджень вбачається нами у дослідженні ДА конфронтативного типу у міжгендерному спілкуванні персонажів сучасної англomовної прози.

Література:

1. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації : [підруч.] / О.О. Селіванова. – Черкаси : Вид-во Ю.А. Чабаненко, 2011. – 350 с.
2. Горицька Ю.В. Засоби вираження вторинної мовної особистості в англomовному художньому дискурсі : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Ю.В. Горицька. – К., 2015. – 211 с.
3. Красных В.В. Основы психолингвистики и теории коммуникации / В.В. Красных. – М. : Флинта, 2001. – 212 с.
4. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
5. Почепцов Г.Г. Избранные труды по лингвистике / Г.Г. Почепцов. – Харьков : ХНУ им. В.Н. Каразина, 2009. – 556 с.
6. Сёрль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов / Дж.Р. Сёрль // Новое в зарубежной лингвистике: Теория речевых актов. – 1986. – Вып. 17. – С. 170–194.
7. Austin J.L. How to Do Things with Words / J.L. Austin – 2nd ed. – Cambridge : Harvard Univ. Press, 2005.
8. Searle J. Expression and Meaning / J. Searle. – 2nd ed. – Cambridge : Univ. Press Cambridge, 1994. – 288 p.
9. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Ф.С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2010. – 336 с.
10. Steen G. Basic discourse acts: When language and cognition turn into communication / G. Steen // Cognitive linguistics, functionalism, discourse studies: Common ground and new directions: Abstracts of the 8th International Cognitive Linguistics Conference 20–25.07.2003. – P. 15–16.
11. Steen G. Basic Discourse Acts: towards a psychological theory of discourse segmentation / G. Steen [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.academia.edu/343778/Basic_discourse_acts_Towards_a_psychological_theory_of_discourse_segmentation?auto=download.
12. Roulet E. Geneva school // E. Roulet, J.F. Verschuere, J.-O. Östman, J. Blommaert. – Amsterdam : Benjamins, 1995. – P. 319–323.
13. Garrido J. Relevance versus connection: discourse and text as units of analysis / J. Garrido // Circulo. – 2003. – № 13. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucm.es/info/circulo>.
14. Troyer R.A. Dialogue and discourse structure: A speech move analysis of Sherman Alexie’s story “What you pawn I will redeem” / R.A. Troyer // Watson G. (ed.). The State of Stylistics. – Amsterdam : Rodopi, 2008. – P. 303–331.
15. Кашкин В.Б. Парадоксы границы в языке и коммуникации / В.Б. Кашкин. – Воронеж : Воронеж. гос. ун-т, 2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tpl1999.narod.ru/index/0-107>.
16. Бронник Л.В. Дискурсивный акт в эволюционном аспекте / Л.В. Бронник // Вестник ВГУ. Серия «Филология, журналистика». – 2011. – № 1. – Волгоград, 2011. – С. 11–14.
17. Науменко Л.П. Дискурсивный акт как базовая единица бизнес-дискурсу / Л.П. Науменко. – 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 1_35_NaumenkoДАбизнес-дискурс.pdf.
18. Приходько А.Н. Дискурсивные акты vs речевые акты как единицы коммуникативной деятельности / А.Н. Приходько // Язык, текст, дискурс. – Ставрополь, 2010. – Вып. 8. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.russcomm.ru/tca_biblio/issue/sgpi_almanakh8.pdf.
19. Приходько А.Н. Дискурсивные акты: прагмасемантика и прагматипология / А.Н. Приходько // Когнитивная, коммуникация, дискурс. – 2010. – № 1. – С. 101–122.
20. Павленко Л.В. Дискурсивный акт «подхопления» в когнитивно-коммуникативном контексте / Л.В. Павленко // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія «Філологічна». – 2013. – Вип. 33. – С. 114–116.
21. Місягіна І.М. Дискурсивний акт ухильності / І.М. Місягіна // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія «Філологічна». – 2012. – Вип. 29. – С. 128–130.
22. Борисенко Н.Д. Сучасна британська драма як відображення гендерних стереотипів / Н.Д. Борисенко // Мовні і концептуальні картини світу. – 2011. – Вип. 33. – С. 91–95.
23. Иванова В.И. Коммуникативная семантика предложения-высказывания / В.И. Иванова // Язык и дискурс. Когнитивные и коммуникативные аспекты. – Тверь : Изд-во Твер. гос. ун-та, 1997. – С. 16.
24. Wilder Th. Heaven’s My Destination / Th. Wilder. – Moscow : Raduga Publishers, 2001. – 245 p.
25. Pilcher R. September / R. Pilcher. – London : Coronet Books, 1990. – 616 p.
26. Ondaatje M. The English Patient / M. Ondaatje [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rulit.me/books/the-english-patient-get-197116.html>.
27. Blair E. Hester Dark / E. Blair. – London : Tiptree ; Anchor Brendon Ltd, 1985. – 386 p.
28. Ahern C. One Hundred Names / C. Ahern [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.onlinebook4u.com/book/3775.html>.

Анотація

**В. РАДКЕВИЧ. ЗАПИТ І РОЗ'ЯСНЕННЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ ТЕОРІЇ ДИСКУРСИВНИХ АКТИВ:
ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПРОЗИ)**

У статті висвітлено комунікативно-дискурсивний аспект висловлень персонажів у міжгендерному спілкуванні. Основна увага зосереджена на класифікації дискурсивних актів як базових одиниць діалогічного дискурсу. Виокремлено два види дискурсивних актів: ДА запит і ДА роз'яснення, розглянуто їх місце у міжгендерному спілкуванні.

Ключові слова: запит, роз'яснення, дискурсивний акт, міжгендерне спілкування.

Аннотация

**В. РАДКЕВИЧ. ЗАПРОС И РАЗЪЯСНЕНИЕ СКВОЗЬ ПРИЗМУ ТЕОРИИ ДИСКУРСИВНЫХ АКТОВ:
ГЕНДЕРНЫЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРИАЛЕ СОВРЕМЕННОЙ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ПРОЗЫ)**

В статье освещен коммуникативно-дискурсивный аспект высказываний персонажей в межгендерном общении. Основное внимание сосредоточено на классификации дискурсивных актов как базовых единиц диалогического дискурса. Выделено два вида дискурсивных актов: ДА запрос и ДА разъяснение, рассмотрено их место в межгендерном общении.

Ключевые слова: запрос, разъяснение, дискурсивный акт, межгендерное общение.

Summary

**V. RADKEYUCH. INQUIRY AND EXPLANATION IN TERMS OF THE THEORY OF DISCOURSE ACTS:
GENDER ASPECT (ON THE MATERIAL OF MODERN ENGLISH PROSE)**

The article deals with communicative and discursive aspects of personages' utterances in intergender communication. Special attention is paid to the classification of discourse acts as the basic units of dialogical discourse. Two types of discourse acts are singled out: DA of inquiry and DA of explanation, their place in intergender communication is specified.

Key words: inquiry, explanation, discourse act, intergender communication.